NOR
MARMARA
Ermenice Günlük Siyasi Gazete
Sahibi Murad Ofset R. Haddeler
ve Ortakları Adına
ROBER HADDELER
Sorumlu Müdür
ARİ HADDELER
Solakzade Sok. No. 5
P.K. 263 Beyoğlu - İstanbul

YIL: 69
SAYI: 9196 (18585)
Fiyatı
75 Krş
Yayın Türü: Yerel
Tel: 244 47 36
249 19 89
Faks: 249 81 65
E-Mail:
info@normarmara.com

Web Page : http://www.normarmara.com

ՄԱՐՄԱՐԱ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ՀԱՍԱՐԱԿԱԿԱՆ ՕՐԱԹԵՐԹ

ՀԻՄՆՈՒՄԾ 1940-ԻՆ

10.2.2010 ՀԻՄՆԱԴԻՐ ՍՈՒՐԷՆ ՇԱՄԼԵԱՆ ԳԻՆ 75 Ղրշ.

2010
ՓԵՏՐՈՒԱՐ
10
ՇԱԲԱԹ

ՆՈՐ
ՄԱՐՄԱՐԱ
Արտօնատէր
Ռ. ՀԱՏՏԷՃԵԱՆ
Հրատարակութեան Տնօրէն
ԱՐԻ ՀԱՏՏԷՃԵԱՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՆԱԽԱԳԱՀԸ ՈՒՂԵՐՉ ՂՐԿԱԾ Է ԻՐ ԹՈՒՐՔ ՊԱՇՏՕՆԱԿԻՑ ԱՊՏՈՒԼԼԱՀ ԿԻՒԼԻՆ

Հայաստանի Նախագահ Սերժ Սարգսեան որ երէկ առաւօտեան Թուրիոյ օդային տարածէն անցնելով մեկնեցաւ Մեծն Բրիտանիա, օդանաւէն ուղերձ մը ղրկեց իր թուրք պաշտօնակից՝ Ապտուլլահ Կիւլին, շեշտելով որ այլեւս վճռական քայլեր պէտք է առնուին յարաբերութիւնները բնականոն դարձնելու եւ ապագայ սերունդներուն կայուն ու անվտանգ տարածաշրջան մը փոխանցելու ուղղութեամբ:

Նախագահ Սարգսեանի այս ողջոյնի խօսքը շատ նպաստաւոր տպաւորութիւն գործած է թուրք մամուլին վրայ որ այսօր գովասանքով եւ ջերմ պատգամի որակումով կ'ողջունէ նամակը: Միւս կողմէ հայաստանեան զանազան լրատու գործակալութիւններ վերապահութեամբ դիմաւորած են Նախագահ Սարգսեանի շարժումները եւ հարց տուած են թէ ասիկա պիտի՞ անի՞ արդեօք ռազմավարութիւն է: Մինչդեռ նմանօրինակ ձեռնարկներ միշտ ալ պատահած են ասկէ առաջ:

Ստորեւ՝ Նախագահ Սարգսեանի ուղերձը.

Ձերդ Գերազանցութիւն,

Ձամբարելով Թուրքիոյ օդային տարածքէն, ողջոյններս կը յղեմ Ձեզի եւ հարեւան Թուրքիոյ ժողովուրդին:

Հայաստան-Թուրքիա յարաբերութիւնները բնակա

Շար.ը կարդալ Դ. էջ

ԵՐԵՔ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ ՄԻՋԵՒ ԱՆՈՂՈՔ ԿՌԻՒԸ ԿԸ ՇԱՐՈՒՆԱԿՈՒԻ

Պայքալ Պնդեց Որ Ֆրանսա Ալ Մերժած Էր Ընդունիլ Վարչապետին Կողակիցը – Ֆրանսա Ժխտեց Այս Պնդումը – Պահչէլի Սպառնալիքներ Ըրաւ, Խաչակիրներու Նմանցուց Ա-Գէ-Փէն – Վարչապետը Պահչէլին Թողուց Բժիշկներու Քննութեան

Թէեւ նորութիւն չէ, նաեւ ոչ ալ հաւանաբար վերջին անգամ, բայց Վարչապետ Էրտողանի ու ընդդիմադիր կուսակցութիւններու միջեւ զարձեալ ծայր առած ճանր փոթորիկ մը պայթած է անցեալ օր Խորհրդարանի մէջ պատահած ծանր միջադէպի հետեւանքով: Խորհրդարանին մէջ կռիւ ծագած էր երբ Մէ-Հէ-Փէի շարքերէն երեսփոխան Օսման Տուրմուշ Վարչապետ Էրտողանը «Մարգարէ» յորջորջած էր անոր կնոջը ԿԱԹԱ հիւանդանոցէ ներս չընդունուած ըլլալու կապակցութեամբ:

Տէնիզ Պայքալ երէկ այս բանավէճին նոր ուղղութիւն մը տուաւ յանկարծ պնդելով կէտի մը վրայ, որ միջազգային քաղաքականութիւնը կը շահագրգռէր: Պայքալ, անդրադառնալով ԿԱԹԱ հիւանդանոցի խնդրին, ըսաւ. «Այս նիւթի մէջ կայ կէտ մը որուն մասին Վարչապետը բնաւ չէ խօսած: Այս ալ այն է թէ անցեալի մէջ Ֆրանսայի նախագահ Սարքոզին ալ յարմար լեզուովմը Վարչապետ Էրտողանին թելադրած էր իր կողակիցը միասին չբերէր Ֆրանսա պաշտօնական այցելութեան ընթացքին: «Ասիկա մեզ վիրաւորեց, բայց բնաւ խօսքը չբերինք, խնդիր չյարուցանեցինք: Հիմա, երբ անցեալի մէջ ուրիշներն անգամ մերժած են ընդունիլ կողակիցդ, ինչո՞ւ այս տետրակը կը բանաս, ԿԱԹԱի պարագան լեզուիդ կը փաթթես», ըսաւ Պայքալ խօսք ուղղելով Էրտողանին:

Պայքալի այս հրապարակումէն քիչ վերջ ճէ-հէ-փէ կուսակցութեան կեդրոնէն լուսաբանութիւն մը կատարուեցաւ ու դիտել տրուեցաւ որ անուշի սխալ մը պատահած է, այդ շրջանի Ֆրանսայի Նախագահը Սարքոզին չէր, այլ Ժաք Շիրաքն էր:

Բայց հարցը այսքանով չփակուեցաւ: Պայքալին պնդումը անմիջապէս հերքուեցաւ թէ՛ Վարչապետարանի, թէ՛ Ֆրանսայի դեսպանատան կողմէ:

Վարչապետարանէն կատարուած լուսաբանութեան մէջ ըսուեցաւ որ Պայքալի պնդումը իրականութեան չի համապատասխաներ, ո՛չ մէկ երկրի Պետական ղեկավարը կը յանդգնի այսպիսի թելադրութիւն մը ընել Թուրքիոյ Վարչապետին: Խնդրոյ առարկայ այցելութիւնը, որ կատարուած էր Ֆրանսայի Վարչապետ Ռաֆարէնի հրաւէրով, անցած էր առանց միջադէպի: Դիտել տրուեցաւ նաեւ որ Պայքալին այս պնդումը միջազգային քաղաքականութեան ու միջ-պետական յարաբերութիւններու տեսակէտէ վնասակար ու անհիմն դրպարտութիւն մըն է:

Ֆրանսայի Անգարայի դեսպանատունն ալ անմիջապէս հակադրելով հրապարակեցաւ մը: Դեսպանատունը յիշեցուց որ տակաւին անցեալ Յուլիսին Վարչապետ Էրտողանու անցեալ Հոկտեմբերին Նախագահ Կիւլ Փարիզ գացած էին իրենց կողակիցներուն ընկերակցութեամբ: Թուրք ղեկավարներուն կողակիցները, ինչպէս անցեալին, ակէ վերջալ միշտ զոհունակութեամբ պիտի դիմաւորուին իրենց կողակիցներուն հետ, ըսուեցաւ Դեսպանատան լուսաբանութեան մէջ:

ՊԱՀՉԷԼԻԻՆ ՀԵՏ ԱԼ ԾԱՆՐ ԲԱՆԱՎԷՃ

Խորհրդարանին մէջ պատահած նոյն կռիւին մասին ուրիշ ծանր բանավէճ մըն ալ ստեղծուեցաւ Մէ-Հէ-Փէի ղեկավար Տէվլեթ Պահչէլիի հետ: Պահչէլի խմբակի նիստի ընթացքին պաշտպանեց երեսփոխան Օսման

Շար.ը կարդալ Դ. էջ

Հրանդ Տինքի Դատավարութիւն

ԳԱՂՏՆԻ ՎԿԱՅԻՆ ՀԱՄԱՐ (ՀԱՅԵՐԷՆ ԳԻՏՅՈՂ) ԹԱՐԳՄԱՆ ՉԷ ԳՏՆՈՒԵՐ

Գաղտնի Վկան Նախապէս Պնդեր Է Որ Ոճիրի Պահուն Երկու Հոգի Եւս Կային Հոն

Հրանդ Տինքի սպանութեան դատավարութեան նախընթաց օրուան երկարաշունչ նիստը, զանազան հարցումներու կարգին, միտքերու մէջ հարցումներ ստեղծեց նաեւ «գաղտնի վկայ» կոչուած վկայի մասին, որ կը սպասուէր որ վկայութիւն բերէր այս նիստի ընթացքին եւ որ սակայն չկրցաւ վկայել, որովհետեւ դատարան չէր բերուած: Թէ ինչու չէր բերուած, զանազան պատճառաբանութիւններէ վերջ երկէ հաղորդուեցաւ տարբեր պատճառաբանութիւն մը: Գաղտնի վկան դատարան չէր բերուած որովհետեւ անիկա թրքերէնը բաւական լաւ չգիտնալու հետեւանքով պիտի խօսէր թարգմանի միջնորդութեամբ, բայց թարգմանը չէր գտնուած: Նոյն կապակցութեամբ հաղորդուեցաւ որ յիշեալ գաղտնի վկան աւելի առաջ եւս դատախազութեան մօտ յայտարարութիւններ ըրած էր թարգմանի միջնորդութեամբ:

Ուրիշ մանրամասնութիւն մըն ալ կայ որ լուրը մեղի համար շատ աւելի հետաքրքրական կը դարձնէ: Դատաւորը դիտել տուաւ որ Ջայերէնէ գիտցող թարգման մը փնտռուած էր եւ չէր գտնուած: Ասիկա լուրջ հրապարակում մըն էր գաղտնի վկային ինքնութեան մասին, որովհետեւ մտածել կուտար որ գաղտնի վկան հայ մըն է: Բայց հաւանաբար թրքահայ մը չէ, քանի որ թրքահայերը թարգմանի պէտք չունին թրքերէն խօսելու համար:

Փաստաբանները պահանջեցին որ յաջորդ նիստին անպայման գտնուած ըլլայ թարգման մը ու գաղտնի վկան դատարան բերուի վկայութեան համար:

Ուրիշ հարցում մըն ալ այն է թէ այդ «գաղտնի վկայ»ն ի՞նչպէս դատարանի մէջ վկայութիւն պիտի բերէ գաղտնի մնալով հանդերձ: Ըսուեցաւ որ վկայութեան ընթացքին արուեստական միջոցներով պիտի փոխուի անոր ղէմքն ու ձայնը:

Բայց ամէնէն հետաքրքրական հարցումն ալ բնականաբար հետեւեալն է. ո՞վ է այս գաղտնի վկան եւ

Շար.ը կարդալ Դ. էջ

ԷՕԶՊԷՔ ՄԸ ՀԱՅ ՄԸ ՍՊԱՆՆԵՑ ԲԱՆՏԻ ՄԷՋ

Ռուսաստանի Փէրմ երկրամասի բանտերէն մէկուն մէջ էօզպէքտանի քաղաքացի մը սպաննեց հայաստանցի քաղաքացի դատապարտեալ մը: Երկու դատապարտեալներու միջեւ վիճաբանութիւն ծագեցաւ եւ 28ամեայ էօզպէք բանտարկեալը, որի պատիժը կը կրէր սպանութեան ու աւազակային յարձակումի համար, մարմնական վնասուածքներպատճառեց 44ամեայ հայուն: Վիրաւորեալը փոխադրուեցաւ բանտի բժշկական կեդրոն, սակայն բժիշկներ չկրցան իր կեանքը փրկել:

ՍՐԲՈՅ ՂԵՒՈՆԴԵԱՆՑ ՏՕՆԱԿԱՏԱՐՈՒԹԻՒՆ՝ ԱԹՈՌԱՆԻՍՏ ՄԱՅՐ ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ ՄԷՋ

Գումգաբուի Աթոռանիստ մայր եկեղեցւոյ մէջ աւանդական շուքով կատարուեցաւ Սրբոց Ղեւոնդեանց քահանաներուն տօնը: Քաղաքիս բոլոր թաղերէն փութացող հաւատացեալներ եկած էին Մայր եկեղեցի: Արարողութեան հանդիսապետեց Պատրիարքական Փոխանորդ Գերշ. Տ. Շահան Ս. Արք. Սվաճեան, իր շուրջ ունենալով ամբողջ հոգեւորական դասը: Առաւօտեան Ս. Պատարագի շարականներն ու երգերը մեծ ներդաշնակութեամբ կատարեցին Քահանայ Հայրերը: Ս. Պատարագը մատոյց Արժ. Տ. Գրիգոր Ա. Քհնյ. Տամատեան:

Պատարագի կիսուն արարողութիւններուն միացաւ նաեւ Տիրայր Սրբազան, որ այս օրերուս հիւրաբար քաղաքս կը գտնուի:

Հայր Մերէն առաջ Շահան Սրբազան խորանը բարձրացաւ ու Ս. Ղեւոնդի նշանաւոր ճառը կարդաց: Յետոյ Սրբազանը խօսեցաւ Ղեւոնդեանց քահանաներու մասին, ընդգծելով անոնց մաքուր եւ քաջարի հաւատքն ու զոհաբերութիւնը: Շահան Սրբազան յորդորեց որ քահանաներէն մինչեւ ամէնէն բարձ

Շար.ը կարդալ Դ. էջ

ԹԷՔԷԵԱՆ ՄՇԱԿՈՒԹԱՅԻՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՄՐՑԱՆԱԿՆԵՐԸ ՅԱՆՁՆՈՒԵՑԱՆ ՀՐԱՇԱԼԻ ՀԱՆԴԻՍՈՒԹԵԱՄԲ ՄԸ

Վարչապետին կը յանձնուի «Ադամանդակուռ Արարատ»ը:

Մշակոյթ բնագաւառէն ներս պետական մրցանակներէն ետք կարելի է ըսել որ յաջորդ կարեւոր մրցանակաբաշխութիւնը «Վահան Թէքէեան» ամենամեայ մրցանակաբաշխութիւնն է, զոր կը կազմակերպէ Հայաստանի Թէքէեան Մշակութային Միութիւնը (ՀԹՄՄ): ՀԹՄՄ կարեւոր ներդրում ունի մշակութային

Շար.ը կարդալ Դ. էջ

ԹՈՐՈՆԹՈՅԻ ՆՈՐԱԿԱԶՄ ՄԽԻԹԱՐԵԱՆ ՍԱՆՈՒՑ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԱՆԴՐԱՆԻԿ ՃԱՇԿԵՐՈՅԹԸ ՏԵՂԻ ՈՒՆԵՑԱՒ ՈԳԵՒՈՐ ՄԹՆՈԼՈՐՏԻ ՄԷՋ

Մխիթարեան սաներու միացեալ խմբանկար:

Թորոնթոյի մեր պատուակալ աշխատակից Պր. Յարութիւն Դերձակեան կը տեղեկացնէ մեզի.-

Աշխարհացրիւ Մխիթարեան Միաբանութեան սաներէն աւելի քան 160-ը կ'ապրին Թորոնթոյի եւ իր շրջակայքին մէջ, որոնք եկած են տարբեր քաղաքներէ Պոլիսէն, Վենետիկ -Մուրատ Ռաֆայէլեանէն, Փարիզէն, Հալէպէն, Պէյրութէն ինչպէս նաեւ Աղեքսանդրիայէն:

Հեռատես կարգ մը սաներ փայլուն գաղափարն ունեցան կազմելու սանուց միութիւն մը, համախմբելու համար Մխիթարեան սաները նոյն երդիքին տակ, որուն երկարատարիներէ ի վեր կարիքը կը զգային:

Այս նպատակով կազմուած յանձնախումբ մը սկսաւ իր աշխատանքներուն, զանազան կառավարութեան կողմէ ընդունուած պաշտօնական կանոնագիր մը պատրաստելու համար: Այս աշխատանքին իր մեծ նպաստը բերաւ քաղաքիս ծանօթ ազգայիններէն Պր. Կարօ Գավուքեան:

Միութեան կանոնագիրը հիմնադիր 27 անդամներու կողմէ, 27 Մայիս 2009 ի ընդհանուր ժողովի ընթացքին բացարձակ մեծամասնութեամբ ընդունուելով պաշտօնապէս «Մխիթարեան Սանուց Միութիւն - Թորոնթօ» անունը ստացաւ եւ յետագային ընտրուեցաւ 7 հոգինոց նոր վարչութիւն մը երկու տարուայ համար:

Միութեան կարեւոր նպատակն ու առաքելութիւնը պիտի ըլլայ իր նախկին սաներու միջոցով, Մխիթարի փոխանցած հոգեւոր եւ մշակութային

Շար.ը կարդալ Բ. էջ

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ԿԵԱՆՔՍ ԽՄԲԱԳՐԱՏՈՒՆԷՆ ՆԵՐՍ (60)

ՁԵՌՔՈՎ ԳՐԵԼՈՒ ԽՆԴԻՐ Է.

Ամէն անգամ որ գեղարուեստական կամ երաժշտական ձեռնարկի մը ներկայ գտնուելու կ'երթամ, անպայման հետս կ'առնեմ ո՛չ թէ տօնական գրիչ մը, այլ ինծի նուիրուած թանկագին գրիչներէն մէկը, որպէսզի յարգած ըլլամ այդ գրիչները ինծի նուիրող սա կամ նա բարեկամը: Նոյնիսկ կը ջանամ ամէն անգամ տարբեր գրիչ մը առնել միասին: Այդ գրիչէն ելած գիրը ամէնէն ժամանոց գրիչէն ելած գիրէն բնաւ տարբեր չէ, բայց գրիչը ինծի կը յիշեցնէ թէ ինչու համար ան տրուած է ինծի: Եւ այսքանը արդէն մեծ նշանակութիւն ունի ինծի համար, միայն ինծի համար:

Բայց ասիկա ոչինչ կը փոխէ այն պարզ իրականութեան մէջ թէ այդ գրիչները առացած եմ աշխատանքի մը համար դոր բրած եմ ոչ թէ գրիչով, այլ գրամքենայով կամ համակարգիչով: Այն ատեն կը խնդամ ու կը մտածեմ որ անիրաւութիւն մը կատարուած է իմ հնօրեայ գրամքենաներս կամ այսօրուան արդիական համակարգիչներս: Այս վերջիններուն արդար իրաւունքն է որ տրուած է «գրիչ»ին: Այսօր այլեւս աշխարհի ամէն կողմը գրագէտներու ջախջախիչ մեծամասնութիւնը կը գրէ ո՛չ թէ գրիչով, այլ համակարգիչով: Մինչդեռ աշխարհի վրայ ո՛չ մէկ հաստատութիւն «Ոսկեայ գրամքենայ» կոչուած մրցանակ մը հաստատած է ցարդ: Մնաց որ գրականութեան մէջ «գրիչ» բառը եթէ բարձր որակ մը կը շահեցնէ հեղինակին, «մեքենայ» բառը քիչ մը կ'արժեզրկէ հեղինակը, որովհետեւ հեղինակը պէտք է գրէ ո՛չ թէ մեքենաբար, այլ պէտք է գրէ զգացականութեամբ ու տառապանքով:

Վերջին հաշուով սակայն, գրելու ընթացքին գրիչ գործածենք կամ գրամքենայ կամ համակարգիչ, գրականութիւն մշակելու բոլոր գործիքներուն ամէնէն հոյակապը ո՛չ թէ գրիչն է կամ համակարգիչը, այլ այն միտն է որ ընդհանրապէս ամէնէն շատ մոռցուածն է: Կ'ակնարկեմ մարդուս ձեռքին: Մարդուս ձեռքը: Կամ թերեւս ուղեղը: Մարդուս ոսկեայ ձեռքը կամ ոսկեայ ուղեղը: Մենք ամէն բանէ առաջ այս երկուքին չէ՞ որ կը պարտինք աշխարհի բոլոր գրականութիւնները:

Ձեռքը, մանաւանդ այն շրջաններուն երբ մարդիկ ջախջախիչ մեծամասնութեամբ ձեռքով կը գրէին, իրմէ շատ բան կը դնէր ձեռագրին վրայ: Մանաւանդ կը պնդեն որ ձեռագիրներուն մէջ անոնք կրնան տեսնել այդ ձեռագիրը գրող ձեռքին կամ մարդուն բարոյական որոշ յատկանիշները: Բայց եթէ մէկդի ընենք յատկանիշները, գոնէ վստահաբար կրնանք տեսնել ձեռքին առողջութիւնը: Առողջ ձեռքն է որ լաւ ու գեղեցիկ ձեռագիր կրնայ տալ: Ասիկա ձեռքով գրելու առաջին ու վերջին կանոնն է: Ինչպէս կ'ըսեմ միշտ, տասնամեակներ շարունակ բնաւ չխրեցի ձեռքով գրել, բայց ձեռքով գրեցի երբ ստիպուեցայ: Եւ գրեցի որոշ հանգստաւէտութեամբ, մինչեւ որ օր մը նայ անդրադարձայ որ մատներէս մէկը կամ երկուքը մկանային պրկում կ'ունենային ու ահաւոր ցաւ մը կը պատճառէին եթէ քիչ մը երկար գրէի կամ եթէ մատներով քիչ մը ուժեղ ճնշէի թուղթին վրայ: Հիմա կարելի չափով կը խուսափիմ ձեռքով գրելէ:

Այն օրէն անդին երբ թերթի խմբագիր դարձայ, անդրադարձայ նոր փորձառութեան մը: Ատիկա տեսնելն էր զանազան յայտնի գրողներու ձեռագիրը: Անկէ առաջ ես կը կարդայի այդ գրողներուն տպուած գրութիւնները: Իսկ հիմա կը տեսնէի տպագրութենէ առաջ խմբագրութեան յանձնուած ձեռագիրները: Բացի անկէ որ ասիկա ինծի համար կը բանար երկու երեսակներէ բաղկացեալ հորիզոն մը զոր ես պիտի ուզեմ կոչել «Տպագրութենէ առաջ ու տպագրութենէ վերջ», որովհետեւ հիմա կը հասկնայի թէ ամէն գրութիւն ուրիշ բան է տպուելէ առաջ, եւ ուրիշ բան է տպուելէ վերջ, բացի ատկէ ուրեմն, ես ամէն օր գործ կ'ունենայի այնքան շատու այնքան բազմատեսակ ձեռագրի հետ որքան շատ ու բազմատեսակ ձեռագրի հետ գործ կ'ունենայ հաւանաբար դեղագործ մը: Մանրատառ կամ փոքրատառ, գեղեցիկ կամ տգեղ, շիտակ կամ ծուռ տողերով, ընթեռնելի կամ անընթեռնելի, տեսակ տեսակ ձեռագիրներ կը գրուէին սեղանիս վրայ եւ ես կը տանջուէի գանոնք ուշադրութեամբ կարդալու ընթացքին: Բայց շատ կարճ ժամանակ վերջ այլեւս ձեռագիրները իմ աչքիս ստացան իրենց ինքնութիւնը: Եթէ տեսնէի, կը հասկնայի թէ որուն ձեռագիրն էր այդ: Միայն թէ հարցեր ունէի անոնցմէ ոմանց հետ, հարցեր որոնք ծնունդ կ'առնէին ո՛չ թէ այդտեղ մշակուած գրականութենէն, այլ այդտեղ գործածուած ձեռագրին տեսակէն:

Օրինակ մը յիշած ըլլալու համար ըսեմ որ այդ շրջանին որոշ խղճահարութեամբ կը նայէի գրագէտ Վահրամ Պուրմայեանի ձեռագրին: Պարբերաբար յօդուածներ կը բերէր ու ես գիտէի որ բերած թուղթերուն ձեռագրին վրայ պիտի տեսնէի իր ձեռքերուն դողալը: Արդարեւ անոր ձեռքերը միշտ կը դողային ու ձեռքերուն դողը կը փոխանցուէր գիրին, գիրերն ալ կը դողային կարծես, գիրերն ալ դողդղացող գիծերով գրուած կ'ըլլային: Այդ գիրին մէջ ես իմ բարեկամիս դէմքին հետ կը տեսնէի նաեւ անոր դողացող ձեռքերը, որոնց պատճառաւ տարիներու ընթացքին մէկ անգամ իսկ չընդունեց սուրճ մը խմել խմբագրատան մէջ, վախնալով որ սուրճը կը թափէ: Իր դողացող ձեռքերը արգելք չէին սակայն որ ան, ամէն անգամ որ մտնէր խմբագրատան սենեակիս ներս, դիս ողջունէր նոյն նախադասութեամբ.

- Փեթակը մեղրով կը լեցնէք, այո՞:

Այո՛, փեթակը մեղրով կը լեցնէինք, բայց ինք ալ մեղրշինող մեղուներէն մէկն էր, հակառակ իր դողացող ձեռքերուն:

Ռ. Հ.

rh@normarmara.com

ԹՈՐՈՆԹՈՅԻ ՆՈՐԱԿԱԶՄ ՄԽԻԹԱՐԵԱՆ ՍԱՆՈՒՑ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԱՆԴՐԱՆԻԿ

Շար. Ա. էջէն

ժառանգը վառ պահել Հայ ժողովուրդի գաւակներուն մէջ, սատարել Մխիթարի անձին ու գործին ծանօթացման, ներկայացնել Մխիթարի գաղափարականը յատկապէս նոր սերունդի մէջ, ամրապնդել կապը հայ ազգին եւ Մխիթարեան Միաբանութեան միջեւ, բարոյապէս աջակցիլ Մխիթարեան Միաբանութեան, համախմբել սաները միութեան մէջ համերաշխութեան եւ գործակցութեան գաղափարներու տակ։

Այս առթիւ Միութեան վարչութիւնը տեղին կարգադրութեամբ, անդամները, սաները ու իրենց ընտանիքները, ինչպէս նաեւ համակիրները իրարու ծանօթացնելու ու համախմբելու նպատակով իր անդրանիկ ճաշկերոյթը սարքեց 7 Փետրուար 2010 Կիրակի երեկոյ, Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ Հայկաթողիկէ եկեղեցւոյ ներքնասրահին մէջ հոծ բազմութեան մը ներկայութեամբ։

Բացման խօսքով հանդէս եկաւ Սանուց Միութեան փոխ Ատենապետ՝ Վենետիկ Ս. Ղազար Վանքիսաներէն Յարութիւն Մարտիրոսեան, որ որպէս հանդիսավար, իրեն վստահուած պարտականութիւնը ձեռնհասօրէն կատարելով ամբողջ երեկոյթի տեւողութեան համեմուած ոճով ներկաներուն ուշադրութիւնը վառ պահեց եւ առաջին առթիւ ծանօթացուց նորակազմ վարչութեան անդամները։

Սեղաններու օրհնութիւնը կատարեց Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ Հայկաթողիկէ եկեղեցւոյ Հոգեւոր Հովիւ՝ Հայր Եղիա Ծ. Վրդ. Քիրէճեան եւ Սարգիս Համպոյեան, ձեռամբ՝ Կարօ Գավուքեանի եւ Գէորգ Երեմեանի, որոնք Մխիթարեան Միաբանութեան սաներ չըլլալով հանդերձ հանդիսացած են Մխիթարեան գիտակցութեան խիստ կապուած, անձնազոհութեամբ մասնակից, սատարող եւ թիկունք։ Այս առթիւ Հայր Եղիա եւ Պր. Համպոյեան փոխանցեցին իրենց սրտի խօսքերը ու բարեմաղթանքները։

Պոլսոյ Մխիթարեան վարժարանի սաներէն Հայկ Միսաքեան եւ Հազմիէյի (Լիբանան) Մխիթարեանի սաներ Շահէ Ղազարեան եւ Արտա Գէորգեան իրենց սրտի խօսքերը փոխանցցին ու զուարճալի յուշերէ դրուագներ պատմեցին։

Շնորհալի եւ խոստմնալից երիտասարդուհիներէն Լին Իշնար, որուն մասին աւելի առաջ արտայայտուած էինք, եւ որ իր գեղեցիկ ձայնով յայտնութիւնը դարձած է քաղաքիս մէջ, դաշնակի ընկերակցութեամբ Հռիփսիմէ Տէմիրճեանի, մեներգեց Առնօ Պապաճանեանի «Իմ Երեւան» կտորը, ցոյց տալով իր բեմի եւ ձայնի կարողութիւնը որ արժանացաւ ջերմ գնահատանքի։

Սպիտակ մեծ պաստառի վրայ ցոյց տրուեցաւ Պոլսոյ Մխիթարեան վարժարանի Մեծաւոր՝ Հայր Սարգիս Վրդ. Էրմէնի, Ս. Ղազար Վանքէն Հայր Արիստակէս Վրդ. Մանուկեանի եւ Վիեննայէն Աբբահայր Հայր Պօղոս Վրդ. Քոճանեանի պատգամները եւ բարեմաղթանքները։

Ապագայ խոստացող մեր երիտասարդ տուտուկահարներէն Տարօն Մարտիրոսեան գեղեցիկ կերպով մեկնաբանեց Սայաթ Նովայի «Աշխարհումս» կտորը, ծիրանափողի իր նուագով փայլ մը տալով երեկոյթին։ Տարօն այդ ծիրանափողը նուէր ստացած էր անուանի տուտուկահար Ճիւան Գասպարեանէ։

Իրենց զուարճալի յուշերէն դրուագներ պատմելով հանդէս եկան նաեւ Մխիթարեանի սաներ Սարգիս Ասատրեան-Հալէպէն, Տօքթ. Յարութիւն Դրնամեան-Աղեկսանտրիայէն, Ալեքսան Մարտիրոսեան-Ս.Ղազարէն, ինչպէս նաեւ հանդիսավար Յարութիւն Մարտիրոսեան։

Մեր երիտասարդ մանկամարդուհիներէն Արմինիա Սարգիսեան իր անուշ ձայնով մեներգեց Մխիթար Աբբահօր «Ով երանուշի» կտորը արժանանալով ծափողջոյններու։

Ապա բեմ հրաւիրուեցաւ Վաստակաւոր ուսուցիչ՝ Պեսի Զիվէր, որ իր հակիրճ սրտի խօսքերը բաւարտեց «Մխիթարեանը հպարտէ իր պտուղով» վերջաբանով։

Պաստառի վրայ տեսարիզով իր ողջոյնները եւ պատգամը փոխանցեց, Միացեալ Մխիթարեան Միաբանութեան առաջին ընդհանուր Աբբահայր՝ Գերապայծառ Հայր Եղիա Վրդ. Քիլաղպեան, իր խօսքը ուղղեց այն սենեակէն ուր կը գտնուէր Մխիթար Աբբահօր բազկաթոռը եւ սեղանը որուն վրայ դրուած էր Ս. գիրքը եւ Հայկազեանը։ Աբբահայրը իր խօսքերը շարունակելով ըսաւ «Դուք այսօր հաւաքուած էք շարունակելու Մխիթար Աբբահօր հոգին, որքան որ դուք հեռաւոր ափերու վրայ կ'ապրիք Աբբահօր հոգին միշտ ձեր հետ եւ ձեր տան մէջն է։ Թող Տիրամայրը ըլլայ ձեր բոլորիդ պաշտպանը, ձեր ընտանիքները ըլլան Տիրամօր եւ Աբբահօր հովանիին ներքեւ»։

Հանդիսավարի շնորհակալութեան խօսքերով այս բացառիկ երեկոն իր աւարտին հասաւ։ Անդամները սրտանց շնորհաւորեցին Մխիթարեան Սանուց Միութեան նորակազմ վարչութիւնը եւ ապագային կատարուելիք ձեռնարկներուն համար յաջողութիւն մաղթեցին։

Ատենապետ Եդուարդ Պալեան։ – Հանդիսավար Յարութիւն Մարտիրոսեան։

Լին Իշնար երգի պահուն (Թոռնուհին է Զիվէրներուն) – Տուտուկահար Տարօն Մարտիրոսեան։

ՀՈԼԻՎՈՒՏԻ ԱՄԵՆԱՀԱՐՈՒՍՏ ԴԵՐԱՍԱՆՆԵՐԸ

«Հէրի Փոթըր» ժապաւէններու աստղ Էմմա Ուոթսըն 2009ին ապահոված իր գումարով դերադանցած է հոլիվուտեան միւս դերասանուհիները։ Ուոթսընի աստղային ուղին սկսաւ 2001ին, երբ ան նկարահանուեցաւ «Հէրի Փոթըրն ու փիլիսոփայական քարը» ժապաւէնի առաջին մասին մէջ։

Ուոթսըն անցեալ տարի համաձայնագիր մը ստորագրած է «Պարպրրի» ընկերութեան հետ, իսկ այս տարի «Փիփրլ Թրի» հետ միասին ներկայացուցած է այդ ընկերութեան հագուստներու հաւաքածոն։

Ուոթսըն վեր դասուած է այնպիսի աստղերէն, ինչպիսին են Սառա-Ճէսիքա Փարքըր եւ Անճէլինա Ճոլի։

Հէրի Փոթըրի դերակատարը՝ Տէնիէլ Ռէտքլիֆ 2009ին վաստակած է 41 միլիոն տոլար եւ դարձած Հոլիվուտի ամենաբարձր վարձատրուող դերասանը, իր ետին ձգելով բազմաթիւ աստղեր։

Ակնարկներ

ԿԱԹԻԼ ՄԸ ՄԵՂՐ

Կը պատմուի, թէ Մեծն Աղեքսանդր երբ արշաւեց Փոքր Ասիա, նախապէս բաժնեց ամբողջ հարստութիւնը իր զինակիցներուն։

– Եւ քեզի ի՞նչ մնաց, հարցուց իր մտերիմներէն մէկը։

– Յոյսը, պատասխանեց երեւելի զօրավարը։

Գաղափարապաշտ հայն ալ՝ սկսելով իր կեանքին պայքարը ազգը առաջնորդելու դէպի յաւերժութիւն, չի ցաւիր ու չի վհատիր իր մաքառումներու ընթացքին կրած կորուստներուն համար, որովհետեւ՝ ապահով է որի վերջոյ հայութիւնն ալ պիտի ողջունէ իր արդարիրաւունքներուն եւ յոյսերուն արեւածագը։

*

Դատարանին մէջ.

Պաշտպան փաստաբանը մեծ խանդավառութեամբ պաշտպանելով իր յաճախորդը կ'ըսէ.

– Պարոն երդուեալներ, ձեր վճիռը արձակելէ առաջ կատի պէտք է ունենաք թէ ամբաստանեալը լսողութեան տկարութիւն ունենալով չէ կրցած լսել խղճին ձայնը։

*

Առիւծը կը պտըտի անտառին խորը։ Յանկարծ նապաստակ մը կ'ելլէ իր դիմաց։

– Հո՛ս եկուր բարեկամ, կ'ըսէ առիւծը։ Ըսէ՛ տեսնեմ, ո՞վ է կենդանիներու թագաւորը։

– Քեզմէ զատ ո՞վ կրնար ըլլալ, կը պատասխանէ նապաստակը եւ վազելով կը հեռանայ։

Քիչ ետք, առիւծը կը հանդիպի աղուէսի մը։

– Անկեղծօրէն ըսէ տեսնեմ, ո՞վ է կենդանիներուն թագաւորը, կը հարցնէ առիւծը։

– Ատ ալ հարցնելիք բա՞ն է, կը յարէ աղուէսը։ Կենդանիներուն թագաւորը դո՛ւն ես յաւիտեան։

Առիւծը ուրախ սիրտով կը շարունակէ պտոյտը եւ կը հանդիպի հսկայ փիղի մը։

– Բարեկամ, գիտե՞ս թէ ո՞վ է կենդանիներու թագաւորը, կը հարցնէ առիւծը։

Փիղը պատասխանի փոխարէն կնճիթովը կը բռնէ առիւծը եւ քսան մեթր անդին կը նետէ։

Առիւծը ինկած տեղէն կ'ելլէ, քիչ մը ինքզինքը կը շտկէ եւ մոմոալէն կ'ըսէ.

– Բարեկա՜մ, ինչո՞ւ բարկացար։ Չէիր կրնար պարզապէս ըսել թէ չե՛ս գիտեր։

*

– Բայց ասիկա գողութիւն է, պոռաց Մարիիս։ Երկու հազար ֆրանք պահանջել եւ ակոսի մը քաշուելուն, մէկ վայրկեանի գործ է եղբայրս։

– Մի՛ խռովիք Պր. Մարիիս։ Եթէ կը փափաքիք կրնամ քառորդ ժամէն ալ քաշել, պատասխանեց Տօքթ. Օլիվ...։

*

Մարդոցմէ ամենալաւը լաւ բան մըն է, բայց ամենալաւը ինքն իրմէ ամենալաւն է։

Կ. Ե. Մ.

ՕՐ ՄԸ ԱՇԽԱՐՀԻ ՅԵՏՄԻԶՕՐԷԻՆ

Գրեց՝ ՈՒԻԼԻԸՄ ՍԱՐՈՅԵԱՆ

Թարգմանեց՝ ՍԵԴԱ ԶՕՊԵԱՆ

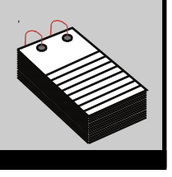

– Դուն կ'ուզես որ ամէն բան դժուար ըլլայ։

– Արդէն դժուար է։

– Կ'ուզես որ աւելի դժուարանան։

– Իմ ուզելուս համար չէ, արդէն այդպէս են։

– Ես չեմ պարծիր անոնցմէ։

– Գիտեմ։ Տղոց մասին խօսէ ինծի։

– Շատ լաւ են։

– Իրա՞պէս լաւ են։

– Հրեշտակի կը նմանին, երկուքն ալ։ Թէ իրական, եւ թէ հրեշտակներ են։

– Կրնայ ըլլալ, բայց մի մոռնար որ տիպարական տղաք են։

– Ոչ իմ դասակներս պղպջակէ շինուած են։

– Անշուշտ։

– Ժպիտէ եւ ուրախութենէ շինուած են։

– Անշուշտ։ Էլդայի բացակայութիւնը որքա՞ն պիտի տեւէ։

– Տարի մը, կամ թերեւս վաղն իսկ կը վերադառնայ, չեմ գիտեր։

– Այն ատեն ի՞նչ պիտի պատահի։

– Չեմ գիտեր։

– Սան Ֆրանսիսքոյի տունը շատ գեղեցիկ է։ Ի՞նչ բանի կը ծառայէ հիմա։

– Չեմ գիտեր։

– Եւ այդ հարցումին պատասխանը գիտցողին խօսքերն ալ մտիկ պիտի չընես։

– Որո՞ւ խօսքերը, օրինակի համար։

– Իմ, որովհետեւ գիտեմ թէ մեծ, նոր ընդարձակ տուն մըն է ան, տղոց սիրած բաներով լեցուն։ Գիտեմ թէ այդ տունէն դատ որեւէ տեղ իրենք դիրենք հանգիստ չեն զգացած։

– Դուն քու գիտցածներդ գիտես, ես ալ իմիններս գիտեմ թէ ես ալ հո՛ն ինքզինքս հանգիստ չեմ զգար։

– Որեւէ տեղ երկար ատեն չես կրնար մնալ, այնպէս չէ՞։

– Ի՞նչ կ'ուզես որ ըսեմ։ Տղաքը առնեմ Սան Ֆրանսիսքո տանիմ ու յետոյ ես Նիւ Եո՞րք վերադառնամ։

– Չեմ փափաքիր որ որեւէ բան ըսես, իմ ուզելուս համար, կամ տղոց ուզելուն համար։ Այս սրահին մէջ գտնուողներէն մէկն եմ ես, հետեւաբար կրնաս ուզածդ ըսել – քեզի համար։

– Ներկայիս կ'ուզեմ Նիւ Եորք մնալ։

– Շատ լաւ։

– Չեմ ատեր Սան Ֆրանսիսքոյի տունը։ Գեղեցիկ տուն մըն է։ Վէնը առանձին գրեթէ ամբողջ յարկաբաժին մը ունի։ Ոռդին մեծ սրահ մը եւ ննջարան մը ունի։ Թէեւ իմ լոգարանս կը գործածէ, սակայն կը խորհիմ թէ այդպէս ըլլալը աւելի ճիշդ է։ Խնդիրը այն է թէ, այդ կողմերը կ'ատեմ։

– Ուրեմն հիմա տունը պարապ է։ Ես կ'երթամ, կը պտտիմ, յետոյ յարկաբաժինս կը վերադառնամ։

– Կրնաս տեղաւորուիլ. քեզ արգիլող չկայ։

– Տունը տղոց կը պատկանի։ Ես գնեցի զայն, ես կը վճարեմ մասնավճարները որպէսզի բոյն մը ունենան։

– Ես ալ իմ բախտս փորձել կ'ուզեմ։

– Գիտեմ։

– Ի՞նչ կ'ուզես որ ընեմ։ Երթամ Սան Ֆրանսիսքո նստի՞մ։

– Ոտքի ելիր, քալէ՛։ Կ'ուզեմ որ ամէն խելքիդ փչածը ընես, ինչպէս միշտ ըրած ես, բայց դուն էիր հեռաձայնողը, հարցնելով թէ լաւ չէ՞ր ըլլար տղոց մասին խօսիլ։ Հիմա այս է իմ ըրածս։

– Տղաքը լաւ են։

– Ուրեմն ամէն խնդիր փակուած է։

– Հիմա ալ բարկացա՞ր։

– Ոչ, չեմ բարկացած։

– Լաւ. եթէ բարկանալ կ'ուզես, բարկացիր։

– Կարծեմ գիտես թէ երկար ատեն առաջ վերջ տուի բարկանալու սովորութեան։

(Շար. 17)

ԽԱՉ = ԲԱՌ

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1										
2					■				■	
3				■						■
4			■				■			
5						■				
6					■				■	
7		■						■		
8				■						
9		■					■			
10						■				

ՁԱԽԷՆ ԱՋ

1- Ծովի մասին եղած գրութիւն ուսումնասիրութիւն 2- բիծ, մարմնի պակասութիւն ունեցող - նոյն տառերը 3- չգործածուած - մէջը խոթուիլ՝ մտցուիլ, մխրճուիլ 4- յառաջ մղելու ձայնարկութիւն - ծուռ, թեք - կից 5- թռչուն մը - տաքնալու հետեւանքով գոլորշիացած ջուր 6- տարւոյն եղանակներէն - ֆրանսացի գրագէտ, որ հեղինակն է «Նեղ Դուռը» վէպին Անտրէ ... 7- գիշերը ցերեկին խառնել արդիւնք մը ձեռք բերելու համար - ձայնանիշ մը 8- երկու եղբօր կիները իրարու նկատմամբ - կշռել 9- անասուն մը - կեղտ 10- Խորհրդային Միութեան մէջ համայնավարութեան հիմնադիրը՝ Վլատիմիր Իլյիչ ..... - նոյն տառերը։

ՎԵՐԷՆ ՎԱՐ

1- Ճանչնալ մէկը հասարակութեան կամ երկու անցանօթներ իրարու 2- փնտռտուք 3- ցած, ներքեւը - թատերավայր 4- բայերու անցեալ ընդունելութեան վերջաւորութիւն - ինքնաշարժ - որովհետեւ 5- մտածութիւն, խորհուրդ - նոյն տառերը 6- նոյն տառերը - ճոճուացող միջատ մը 7- գիշատիչ թռչուն մը - իգականանուն 8- ձիու, կովերու, գոմէշի եւն. փաղեր - իտալական հեռատեսիլիկայան 9- խոշոր ճուկի տեսակ - դառն, կծու 10- նոյն տառերը - չորս եղանակներու յօրինող երաժիշտ .....։

ՆԱԽԿԻՆԻՆ ԼՈՒԾՈՒՄԸ

Զ	Գ	Ա	Ս	Տ	Ա	Յ	Ն	Ե	Լ
Գ	Ե	Ր	Ի	■	Թ	Ի	Զ	■	Լ
Ե	Ր	Կ	■	Կ	Ո	Ր	Ո	Վ	■
Ս	Ս	■	Գ	Ո	Ռ	■	Վ	Ա	Տ
Տ	Ա	Ճ	Ի	Կ	■	Ն	Ի	Զ	Է
Ա	Մ	Ա	Ն	■	Բ	■	Լ	■	Մ
Ս	■	Տ	Ի	Պ	Ա	Ր	■	Մ	Ի
Ր	Ր	Ր	■	Լ	Ր	Ա	Տ	Ա	Ր
Ա	■	Ա	Ճ	Ռ	Կ	■	Ե	Ր	Է
Հ	Ր	Կ	Է	Զ	■	Մ	Ս	Ի	Լ